

Avaleht>Teie õigused>Süüdistatavad (kriminaalmenetlused)

Süüdistatavad (kriminaalmenetlused)

Küpros

Nendel teabelehtedel selgitatakse, mis juhtub, kui isikut kahtlustatakse või süüdistatakse kuriteos, mida menetletakse kohtus.

Kriminaalmenetluse lühikirjeldus

Allpool on esitatud kriminaalmenetluse tavapärase etappide lühikirjeldus.

Politsei võib kuriteos kahtlustatava isiku üle kuulata. Politsei vastutab kuriteo uurimise eest.

Kahtlustatava võib kinni pidada kohtumääruse alusel või kuriteolt tabamisel.

Enne ülekuulamist tuleb kahtlustatavat teavitada tema õigusest võtta ühendust kaitsjaga ning teda tuleb hoiatada, et tema ütlusi võidakse kasutada süüdistuseks tema vastu.

Kui kahtlustatava vastu ilmnevad süüstavad tõendid, esitab politsei uurimise lõpus talle ametliku süüdistuse. Raskete kuritegude korral teeb süüdistuse esitamise otsuse peaprokurör (*Genikos Eisaggeleas*). Selle politsei volituse üle teostab alati kontrolli peaprokurör, kellel on põhiseaduse kohaselt õigus algatada kriminaalmenetlus, seda toimetada ja see üle võtta ning menetlust jätkata või see katkestada.

Politsei esitab esimese astme kohtu kohtunikule heakskiitmiseks rikkumist või rikkumisi käsitleva süüdistusakti. Selle heakskiitmise korral peab süüdistatav ilmuma kindlaksmääratud kuupäeval kohtusse.

Sõltuvalt raskusastmest võidakse kriminaalasja menetleda järgmiselt: a) ühe kohtunikuga lihtmenetluse käigus selles esimese astme kohtus (*Eparchiako Dikastirio*), kelle jurisdiktsioonis rikkumine toime pandi; b) peaprokuröri taotlusel kriminaalkohtus (*Kakourgiodikeio*), mis koosneb kolmest esimese astme kohtu kohtunikust ja mida juhib esimese astme kohtu esimees.

Lihtmenetluse puhul peab süüdistatav päeval, mil tal tuleb kohtusse ilmuda, kas tunnistama või mitte tunnistama end talle esitatud süüdistus(t)es süüdi. Asja menetlemisel kriminaalkohtus toimub määratud kuupäeval esimese astme kohtu kohtuniku juhtimisel eelistung. Eelistungist võib loobuda, kui peaprokurör kinnitab, et see ei ole vajalik. Praegu on tavaks sellest loobuda.

Kuriteoohvril on õigus esitada kaebus.

Peaprokuröril on üldine vastutus kriminaalsüüdistuste eest, sealhulgas õigus süüdistus tagasi võtta.

Küprosel ei mõista kohut vandekohtunikud.

Kui kohus otsustab järelepärimise põhjal, et vaimse häire või muu teovõimetuse tõttu ei saa süüdistatav tunnistada või mitte tunnistada end süüdi, võib kohus otsustada saata süüdistatava sobivasse asutusse ravile.

Süüdistatav võib esitada esialgseid vastuväiteid talle esitatud süüdistusele, tuginedes järgmistele alustele: a) sisulise või territoriaalse pädevuse puudumine, b) varasem õigeks- või süüdimõistmine sama teo või samade tegude eest, c) rikkumis(t)e eest armuandmine, d) süüdistus on ebatäielik või korduv.

Seotud kuritegude puhul võib ühes ja samas süüdistusaktis esitada süüdistuse rohkem kui ühele isikule. Kui seda peetakse ebaõiglaseks, võib kohus anda korralduse süüdistused kohtumõistmise eesmärgil eraldada.

Kohtumenetluse alguses esitab prokurör tõendid (*katigorousa archi*). Süüdistuse esitamise järel otsustab kohus, kas menetluseks on alust. Kui see on nii, kutsutakse süüdistatav kohtu ette ennast kaitsma ning teda teavitatakse tema õigusest vaikida või esitada avaldus süüpingist või anda vande all ütlusi.

Süüdistatav võib igal ajal esitada enda kaitseks tõendeid. Vaikimisõiguse kasutamisest ei tohi teha süüdistatavat kahjustavaid järeldusi. Kui kaitse on oma argumentid esitanud, esitavad menetluse pooled oma lõppsõna ja kohus teeb otsuse.

Kõiki vande all ütlusi andvaid tunnistajaid tuleb risküsitleda.

Kohtumenetluse käigus tuleb järgida õiglase kohtuliku arutamise põhimõtteid. Kogu kohtumenetluse jooksul lähtutakse süütuse presumptsioonist.

Tõendamiskohustus lasub alati prokuröril. Kui kohus ei ole kohtumenetluse lõpus täiesti kindel süüdistatava süüs, tuleb süüdistatav õigeks mõista.

Kui süüdistatav mõistetakse süüdi, järgneb karistuse määramine.

Üksikasjalikku teavet menetluse kõikide etappide ja oma õiguste kohta leiab teabelehtedelt. See teave ei asenda õiguslast nõu ning selle eesmärk on vaid anda juhiseid.

Euroopa Komisjoni roll

Euroopa Komisjonil ei ole liikmesriikide kriminaalmenetlustes mingit rolli ja ta ei saa teid kaebuse korral aidata. Teabelehtedelt leiab teavet selle kohta, kuidas ja kellele kaebus esitada.

Vajaliku teabe leidmiseks klõpsake allpool esitatud linkidel

[Minu õigused kuriteo uurimise ajal](#)

[Minu õigused kohtumenetluse ajal](#)

[Minu õigused pärast kohtumenetlust](#)

Viimati uuendatud: 02/03/2022

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Minu õigused kuriteo uurimise ajal

A. Kas uurimist mõjutab see, et ma olen välisriigi kodanik?

Ei.

B. Millised on uurimise etapid?

i. Tõendite kogumise etapp / uurijate volitused

Iga uurija võib nõuda igalt isikult, kelle puhul tal on põhjust eeldada, et isik on kursis uuritava kuriteo faktide või asjaoludega, ilmumist uurija nimetatud mõistlikul ajal uurija määratud kohta ülekuulamisele, et võtta kuriteoga seoses ütlusi.

ii. Kahtlustatavana kinnipidamine

Isikul, kes on kinni peetud ja keda hoitakse vahi all, on õigus nõuda, et talle või tema kaitsjale antaks aegsasti juurdepääs prokuröri käsutuses olevatele, konkreetse juhtumiga seotud olulistele dokumentidele, mis on vajalikud kinnipidamise ja vahi all hoidmise seaduslikkuse tulemuslikuks vaidlustamiseks.

„Olulised dokumendid“ on kinnipidamis- ja vahistamismääruse koopia ning selle taotluse ja kirjaliku ütluse koopia, mille alusel määrus tehti.

Kui kohtunikule tõendatakse, et isiku kinnipidamise aluseks olnud kuriteo uurimine ei ole lõpule viidud, on kohtunikul – olenemata sellest, kas tal on volitus menetleda kuritegu, millega seoses ülekuulamine toimub – mõnikord seaduse alusel õigus anda vaneminspektori või kõrgema astme politseiametniku taotlusel korraldus pidada kinni peetud isikut kahtlustatavana vahi all kuni kaheksa päeva, kui kohus peab seda asjakohaseks, kusjuures esimeseks päevaks loetakse sellesisulise määruse tegemisele järgnevat päeva.

ii. Ülekuulamine

Uurija võib ülekuulata isiku ütlused salvestada. Ütlused loetakse asjaomasele isikule ette ja isik allkirjastab need või juhul, kui ta on kirjaoskamatu, märgistab need. Kui isik keeldub sel viisil toimimast, registreerib uurija ütluste andmise lõpus keeldumise, märkides ära keeldumise põhjuse, kui see on välja selgitatud, ning allkirjastab ütlused.

Selliseid ütlusi – kui on tõendatud, et need anti vabatahtlikult – aktsepteeritakse ütlusi andnud isiku suhtes algatatud kriminaalmenetluses tõenditena.

Isikut, kes ilma mõjuva põhjuseta keeldub ilmumast uurija nimetatud ajal uurija määratud kohta, loetakse kuriteos süüdi olevaks ning talle võidakse määrata kuni aastane vangistus või kuni tuhandaelane rahaline karistus või mõlemad.

Kui uurija leiab kuriteo uurimise ajal, et uurimise jaoks on vajalik või soovitatav teatav dokument, võib ta anda isikule, kelle valduses või kontrolli all asjaomane dokument (eeldatavasti) on, kirjaliku korralduse esitada selline dokument korralduses nimetatud mõistlikus kohas ja mõistlikul ajal. Kirjalik korraldus esitada teatav dokument loetakse täidetuks, kui korralduse saanud isik on kandnud hoolt dokumendi esitamise eest, tulemata selleks isiklikult kohale.

Isikut, kes ilma mõjuva põhjuseta keeldub esitamas käesoleva artikli kohase korralduse alusel mõnda dokumenti, peetakse kuriteos süüdi olevaks ning talle võidakse määrata kuni kolmeaastane vangistus või kuni tuhande viiesaja naelane rahaline karistus või mõlemad.

iv. Eelvangistus

Kohus võib talle esitatud asja menetlemise edasi lükata, kui ta peab seda asjakohaseks, ning uurimisaluse isiku sellise edasilükkamise alusel vabastada tingimustel, mida ta peab mõistlikeks, või anda korralduse hoida teda kuni kohtumenetluseni vahi all.

C. Millised õigused on mul uurimise ajal?

i. Kas mul on õigus suulisele ja kirjalikule tõlkele?

Kahtlustataval, kes ei mõista politsei või

muu pädeva asutuse kasutatavat keelt, on õigus saada tasuta abi tõlgilt. Tõlk

võib aidata kahtlustataval rääkida oma kaitsjaga ning ta on kohustatud hoidma selle vestluse sisu konfidentsiaalsena. Peale selle on kahtlustataval järgmised õigused.

Kui isik peeti kinni väljaspool politseijaoskonda ja seda teostav politseiametnik ei räägi keelt, millest kahtlustatav aru saab, et teda teavitada, või kui tal ei ole väljaspool jaoskonda vajalikke vahendeid kahtlustatava teavitamiseks, teavitab politseiametnik uurijat, kes korraldab kahtlustatava viivitamatu teavitamise, mis peab igal juhul toimuma enne uurimise algust.

Kui kahtlustatav ei saa suhelda enda valitud kaitsjaga keeles, millest ta aru saab, võib asjaomase kaitsja taotlusel viibida vestluste juures tõlk või mõni muu isik, et kaitsja saaks suhelda kahtlustatavaga kahtlustatavale arusaadavas keeles.

Peale selle, kui kahtlustatav ei saa suhelda arstiga keeles, millest ta aru saab, võib arstliku läbivaatuse ning ravi ja järeldravi osutamise juures viibida tõlk või mõni muu isik, et arst saaks suhelda kahtlustatavaga kahtlustatavale arusaadavas keeles.

Lisaks on kahtlustataval õigus saada tasuta tõlge kõikidest olulistest dokumentidest (kinnipidamis- ja/või vahistamismäärus, süüdistusakt, menetluse raames tehtavad kohtu otsused ja korraldused ning mis tahes muu dokument, mida pädev asutus peab oluliseks). Teatavatel juhtudel võidakse pakkuda oluliste dokumentide suulist tõlget ja/või kokkuvõtet.

ii. Kas mul on õigus saada teavet ja tutvuda toimikuga?

Kinnipidamise ja vahi all pidamise korral on kahtlustataval ja tema kaitsjal õigus tutvuda oluliste dokumentidega (kinnipidamis- ja vahistamismääruse koopia, selle taotluse ja kirjaliku ütluse koopia, mille alusel määrus tehti), mida nad vajavad kahtlustatava kinnipidamise või vahi all pidamise seaduslikkuse vaidlustamiseks. Kui asi on antud kohtusse, on kahtlustataval ja tema kaitsjal õigus tutvuda asja uurimise käigus kogutud ütluste ja dokumentidega, mis on seotud menetletava kuriteoga.

iii. Kas mul on õigus kaitsjale ja õigus teavitada oma olukorrast kolmandat isikut?

Õigus kaitsjale

Kahtlustataval on õigus vestelda kaitsjaga konfidentsiaalselt. Kaitsja on politseist sõltumatu, kuid politsei võib aidata kahtlustataval kaitsjaga ühendust võtta. Tulenevalt seadusest on kahtlustataval ka järgmised õigused.

Kahtlustataval on õigus võtta kohe pärast kinnipidamist ja ilma tarbetu viivitusega telefoni teel ühendust enda valitud kaitsjaga, ilma et mõni muu isik juures viibiks.

Kahtlustataval on õigus võtta kaitsjaga ühendust järgmistel juhtudel, olenevalt sellest, milline on varaseim:

- enne ülekuulamist politseis või muu pädeva asutuse korraldatavat uurimist;
- aegsasti enne kohtu ette toomist;
- politsei või muu pädeva asutuse poolse uurimise või tõendite kogumise ajal;
- tarbetu viivitusega pärast seda, kui kahtlustatavalt on võetud vabadus.

Õigus kaitsjale hõlmab õigust

- mis tahes ajal kohtuda nelja silma all ja võtta ühendust end esindava kaitsjaga;
- nõuda oma kaitsja viibimist ülekuulamise juures ja selles osalemist, et saada selgitusi järgitava menetluse kohta ja nõu seoses enda menetlusõigustega ülekuulamise ajal;
- nõuda oma kaitsja viibimist uurimise või tõendite kogumise juures, kui kahtlustataval on õigus kaitsja juuresviibimisele asjaomasel ülekuulamisel. Politsei austab kahtlustatava ja tema kaitsja vahelise suhtluse, st kohtumiste, kirjavahetuse, telefonivestluste ja muus lubatud vormis suhtluse konfidentsiaalsust.

Kahtlustatavale tehakse pärast kinnipidamist või – kui isik peetakse kinni väljaspool politseijaoskonda – jaoskonda saabumisel kohe kättesaadavaks kaitsjate registris registreeritud kaitsjate nimekiri.

Kinnipidamise ajal on kahtlustataval õigus enda kaitse ettevalmistamiseks kohtuda mis tahes päeval ja kellaajal nelja silma all oma kaitsjaga kinnipidamisasutuse spetsiaalses ruumis, kus ükski politseiametnik neid ei kuule, ning saada nende vestluste käigus oma kaitsjalt konfidentsiaalseid kirjalikke või suuliseid juhiseid.

Kui kahtlustatav ei soovi, et teda esindab kaitsja, teatab ta sellest kirjalikult kinnipidamisasutuse eest vastutavale isikule, täites asjakohase vormi.

Kahtlustatavat teavitatakse sellest, et loobumine oma õigusest kaitsjale võib mõjutada tema kaitse tõhusust.

Kui kahtlustatav on alla 18aastane, toimub ülekuulamine tema kaitsja juuresolekul. Peale selle on kahtlustatava vanemal või eestkostjal õigus viibida kahtlustatava kaitsjaga toimuvate vestluste juures.

Kui kahtlustatav ei suuda oma vaimse või füüsilise puude tõttu kasutada oma kaitsjaga ühenduse võtmise õigust ilma abita, on tal õigus kasutada seda õigust riigi meditsiini- ja/või sotsiaalteenistuse ametniku abiga ja/või juuresviibimisel kohe, kui see on pärast tema kinnipidamist võimalik. Peale selle, kui kahtlustatav ei saa oma vaimse puude tõttu aru oma õigustest, kuulatakse ta üle tema kaitsja juuresolekul.

Ajutine erand õigusest kaitsjale

Ajutine erand kahtlustatava õigusest võtta pärast seda, kui temalt on võetud vabadus, tarbetu viivitusega ühendust kaitsjaga on lubatud vaid erandlikel asjaoludel ja üksnes kohtueelses etapis, kui geograafilise eraldatuse tõttu ei ole võimalik kaitsjaga ühenduse võtmise õigust tagada.

Peale selle võib ajutise erandi tegemine kõnealusest õigusest olla juhtumi konkreetseid asjaolusid arvesse võttes kohtueelses etapis lubatud ühel järgmistest mõjuvatest põhjustest:

- i) kiireloomuline vajadus ära hoida tõsine kahju isiku elule, vabadusele või füüsilisele puutumatusel;
- ii) politsei vajadus kiiresti tegutseda, et ära hoida menetluse tõsisesse ohtu seadmine.

Eespool nimetatud ajutised erandid

- i) peavad olema proportsionaalsed ega tohi minna vajalikust kaugemale;
- ii) peavad olema ajaliselt rangelt piiritletud;
- iii) ei tohi põhineda üksnes väidetava kuriteo liigil või raskusastmel ning
- iv) ei tohi kahjustada menetluse üldist õiglust.

Kui kahtlustataval ei lasta kasutada oma õigust

- i) võtta pärast seda, kui temalt on võetud vabadus, tarbetu viivitusega ühendust kaitsjaga;
- ii) kohtuda näost näkku ja pidada sidet oma kaitsjaga ning

iii) oma kaitsja viibimisele ülekuulamise juures ja selles osalemisele ning kaitsja viibimisele uurimise või tõendite kogumise juures, võib ta esimest korda kohtusse ilmudes või esimese kohtuistungil kuupäeval paluda kohtul kontrollida põhjuseid, miks tal ei lastud neid õigusi kasutada.

Kolmanda isiku teavitamine kinnipidamisest või vahi all hoidmisest / konsulaadi või saatkonna teavitamine

Kinnipidamise või vahi all hoidmise korral peab kahtlustatav teavitama politseid, kui ta soovib kellegagi, st pereliikme või oma tööandjaga telefoni teel ise ühendust võtta, et anda neile teada oma kinnipidamisest. Teatavatel juhtudel võidakse õigust teavitada teisi isikuid oma kinnipidamisest ajutiselt piirata. Sellistel juhtudel teavitab neid kinnipidamisest politsei.

Välisriigi kodanik peab teavitama politseid, kas ta soovib pöörduda ise telefoni teel oma riigi konsulaaresinduse või saatkonna poole. Peale selle peab ta teavitama politseid, kas ta soovib võtta ühendust oma riigi konsulaaresinduse või saatkonna ametnikuga. Sellega seoses teavitatakse asjaomast isikut, et loobumisel õigusest teavitada oma konsulaaresindust või saatkonda ja õigusest võtta oma konsulaaresinduse või saatkonnaga ühendust võivad olla tema jaoks tagajärjed.

Tulenevalt seadusest on kahtlustataval ka järgmised õigused.

Kahtlustataval on õigus võtta kohe pärast kinnipidamist tarbetu viivitusega politseiametniku juuresolekul ise telefoni teel ühendust oma sugulase või tööandjaga või mõne muu enda valitud isikuga ning kui kahtlustatav on alla 18aastane, oma vanema või eestkostjaga, et teavitada neid enda kinnipidamisest ja anda neile teada, millises politseijaoskonnas või kinnipidamisasutuses teda kinni peetakse või kavatakse pidada.

Kui kahtlustatav ei suuda oma vaimse või füüsilise puude tõttu kasutada oma õigust võtta ühendust eespool nimetatud isikutega, on tal õigus kasutada seda õigust riigi meditsiini- ja/või sotsiaalteenistuse ametniku abiga ja/või juuresviibimisel kohe, kui see on pärast tema kinnipidamist võimalik.

Välisriigi kodanikul on lisaks õigus võtta kohe pärast kinnipidamist tarbetu viivitusega politseiametniku juuresolekul ise telefoni teel ühendust oma riigi konsulaar- või diplomaatilise esindusega Küprose Vabariigis, et teavitada neid oma kinnipidamisest või vahi all hoidmisest ja anda neile teada, millises politseijaoskonnas või kinnipidamisasutuses teda kinni peetakse või kavatakse pidada. Kui asjakohast konsulaar- või diplomaatilist esindust Küprose Vabariigis ei ole, võib ta ühendust võtta Küprose Vabariigi haldus- ja inimõiguste kaitse volinikuga (ombudsman). Kui kahtlustatav on kahe või enama riigi kodanik, võib ta ise valida, millist konsulaar- või diplomaatilist esindust vabaduse võtmisest teavitada ja millise esindusega suhelda. Peale selle on kahtlustataval õigus selliste esinduste esindajatega ühendust võtta, vestelda ja kirj vahetust pidada ning õigus lasta neil esindajatel end külastada, samuti õigus lasta neil esindustel korraldada enda esindamine, kui asjaomased esindused ei ole selle vastu.

Kui on selge, et vaimse puude tõttu ei ole kahtlustatav võimeline aru saama või teda ei ole võimalik teavitada sellest, et tal on õigus eespool nimetatud isikutega ühendust võtta, või ta ei ole võimeline nende õiguste kasutamise õigust täielikult mõistma, teavitab politseiametnik sellest vastavalt vajadusele kas konsulaar- või diplomaatilist esindust või Küprose Vabariigi haldus- ja inimõiguste kaitse volinikku (ombudsman).

Kahtlustatavale antakse teada ka sellest, et loobumisel õigusest teavitada kolmandat isikut, sugulast, tööandjat või asjakohast konsulaarasutust ja võtta nendega ühendust, võivad olla tema jaoks tagajärjed.

Kui on selge, et vaimse puude tõttu ei ole kahtlustatav võimeline aru saama või teda ei ole võimalik teavitada sellest, et tal on õigus eespool nimetatud isikutega ühendust võtta, või ta ei ole võimeline nende õiguste kasutamise õigust täielikult mõistma, helistab politsei kohe pärast kinnipidamist kinnipeetu sugulasele, et teavitada teda kinnipidamisest ja anda talle teada, millises politseijaoskonnas või kinnipidamisasutuses kahtlustatavat kinni peetakse või kavatakse pidada.

Ajutine erand õigusest võtta ühendust sugulasega / enda valitud isikuga / tööandjaga

Õigust võtta ühendust sugulase, enda valitud isiku või tööandjaga ning õigust teavitada vanemlikku vastutust teostavat isikut (kui isik on alla 18aastane) ei anta kohe pärast kinnipidamist, kui see on juhtumi konkreetseid asjaolusid arvesse võttes põhjendatud, ühel järgmistest mõjuvatest põhjustest:

- a) kiireloomuline vajadus ära hoida tõsine kahju isiku elule, vabadusele või füüsilisele puutumatusel või
- b) kiireloomuline vajadus ära hoida olukord, kus menetlus võidakse seada tõsisesse ohtu, tingimusel et tehtav erand

i) on proportsionaalne ja ei lähe vajalikust kaugemale;

ii) on ajaliselt rangelt piiritletud;

iii) ei põhine üksnes väidetava kuriteo liigil või raskusastmel ning

iv) ei kahjusta menetluse üldist õiglust.

Kui seda õigustab kiireloomuline vajadus või samaväärne operatiivvajadus, ei anta kahtlustatavale õigust võtta kohe pärast kinnipidamist ühendust kolmanda isikuga (sugulane, tööandja või muu vabalt valitud isik).

Kui isikul ei lasta kasutada oma õigust

i) teavitada sugulast, enda valitud isikut või tööandjat ning nendega ühendust võtta;

ii) teavitada vanemlikku vastutust teostavat isikut, kui kinnipeetu on alla 18aastane, võib ta esimest korda kohtusse ilmudes või esimese kohtuistungil kuupäeval paluda kohtul kontrollida põhjuseid, miks tal ei lastud neid õigusi kasutada.

Kui eespool nimetatud ajutisi erandeid kohaldatakse isiku suhtes, kes on alla 18aastane, teavitab politsei tarbetu viivitusega sotsiaalteenistust, laste õiguste kaitse volinikku ning mis tahes muud laste kaitse ja heaolu valdkonnas pädevat asutust asjaomaselt isikult vabaduse võtmisest.

iv. Kas mul on õigus saada tasuta õigusabi?

Kui kahtlustataval ei ole piisavalt vahendeid, et kasutada

kohtueelses etapis oma õigust kaitsjale, võib ta teavitada sellest ülekuulamise eest vastutavat politseiametnikku, allkirjastades asjakohase vormi. Seejärel antakse neile nimekiri, kuhu on märgitud nende kaitsjate nimed ja telefoninumbriid, kes on valmis pakkuma oma teenuseid. Kahtlustatav peab kinnitama, et on nimekirja kätte saanud. Nende valitud kaitsjat teavitab politsei.

Kui kahtlustatav soovib saada kaitsja teenuseid tasuta, võib ta siis, kui asi suunatud kohtusse menetlemiseks, esitada kohtule asjakohase taotluse ja kohus vaatab selle taotluse läbi.

v. Mida on oluline teada seoses järgmisega.

Süütuse presumptsioon

Isikut, keda kahtlustatakse või süüdistatakse kuriteo toimepanekus, peetakse süütuks seni, kuni ta mõistetakse seaduse alusel süüdi.

Süütuse presumptsioonis seisnevat õiguspõhimõtet kohaldatakse kriminaalmenetluses füüsilise isiku suhtes alates hetkest, mil teda kahtlustatakse või süüdistatakse kuriteo toimepanekus, kuni menetluse lõpetamiseni, st lõpliku kohtuotsuse tegemiseni.

Õigus vaikida ja õigus ennast mitte süüdistada

Politsei või muu pädeva asutuse korraldatud ülekuulamisel ei ole kahtlustatav kohustatud vastama küsimustele väidetava kuriteo kohta. Samuti, kui kahtlustataval palutakse anda ütlusi või vastata küsimustele, ei ole kahtlustatav kohustatud esitama tõendeid, dokumente ega teavet, mis võib kaasa tuua enesesüüdistamise.

Tõendamiskohustus

Politsei on kohustatud koguma tõendid, mille põhjal on võimalik põhjendatud kahtlusest tuvastada, et uurimise all olev kuritegu on toime pandud.

Süüdistataval on õigus esitada oma versioon faktilistest asjaoludest ja teha uurimisasutusele kättesaadavaks ütlused või kaitsevõited, et toetada oma versiooni süütusest.

vi. Millised on laste eritagatised?

Kriminaalvastutus

Alla 14aastane isik ei ole kriminaalkorras karistatav ühegi teo ega tegemata jätmise eest (154. peatükk, artikkel 14) ja seega ei saa teda kinni pidada. Sellisel isikul palutakse tulla koos oma vanema/hooldajaga politseijaoskonda, kui tema kohalolekut peetakse vajalikuks.

2. Kinnipidamine

Võimaluse korral tuleks alaealise kinnipidamist vältida. Alaealise kinnipidamine peab toimuma kooskõlas seadusega, seda tuleks kasutada vaid viimase abinõuna ja selle kestus peaks olema võimalikult lühike.

Alaealise kinnipidamisel järgitakse kinnipidamiskorda (teavitamine, menetlusnormid, õiguste deklaratsioon jne).

Kinnipidamisel tuleb arvesse võtta lapse vanust, küpsust ja haavatavust.

Peale selle peaks iga otsus lapse kinnipidamise kohta põhinema lapse parimatel huvidel.

Kinni peetud last tuleks teavitada järgnevast menetlusest arusaadaval viisil, võttes arvesse lapse vanust ja küpsust.

Käeraudu kasutatakse vaid juhul, kui see on hädavajalik, politseimääruses 5/39 sätestatud tingimustel.

Kumminuia on lubatud kasutada viimase abinõuna ja üksnes politseimääruses 5/38 sätestatud tingimustel.

Isiku läbiotsimise peaks teostama samast soost politseiametnik.

Juriidiline esindamine ja muud õigused

Alaealist teavitatakse tema õigusest suhelda telefoni teel enda valitud kaitsjaga, ilma et mõni muu isik juures viibiks.

Alaealist teavitatakse tema õigusest saada tasuta õigusabi, kui tal ei ole piisavaid vahendeid.

Alaealist teavitatakse tema õigusest võtta politseiametniku juuresolekul telefoni teel ühendust oma vanema/eestkostjaga ning teavitada teda kinnipidamisest ja sellest, millises politseijaoskonnas või kinnipidamisasutuses teda kinni peetakse või kavatakse pidada.

Vanemat/eestkostjat teavitatakse viivitamata. Vanema/eestkostjaga ühenduse võtmine tema teavitamise eesmärgil võidakse edasi lükata kuni 12 tundi kinnipidamisest, kui on põhjendatud kahtlus, et ühenduse võtmise õiguse kasutamine kohe pärast kinnipidamist võib

a) kaasa tuua kuriteo selgitamiseks vajalike tõendite hävitamise või varjamise või

b) takistada mõne teise isiku kinnipidamist või ülekuulamist seoses kuriteoga või kaasa tuua sellise isiku põgenemise või

c) kaasa tuua mõne uue kuriteo toimepaneku või mõne isiku surma või kehavigastuse või

d) kahjustada huve, mis on seotud ohutuse või põhiseadusliku või avaliku korraga Küprose Vabariigis, või kaasa tuua sekkumise õigusemõistmisse.

Politsei peab teavitama (ka) alaealise vanemat/eestkostjat kinnipidamisest ja kinnipidamisasutusest, kus teda hoitakse või kavatakse hoida. Vastav kanne uurimistoimikus.

Kui seda peetakse vajalikuks ja kui see on alaealise huvides, võidakse teavitada kinnipidamisest ka riigi sotsiaalteenistust.

Ülekuulamine

Uurija ei tohi alustada ülekuulamist enne nimetatud teabe esitamist ja/või teavitamist ning enne, kui alaealine on kasutanud nõuetekohaselt mõnda oma ühenduse võtmise õigust.

Isik, kes on alla 18aastane, kuulatakse üle tema kaitsja juuresolekul.

Kui isik, keda üle kuulatakse, ei mõista või ei räägi kasutatavat keelt, on tal õigus tõlgi abile.

Ülekuulamine peab alati toimuma kooskõlas seadusega, menetlusnormide ja asjakohaste politseimäärustega (3/3, 3/4 ja 5/18).

Alaealine, kes ei ole kinni peetud, kuulatakse üle ja temalt võetakse ütlusi vanema või eestkostja juuresolekul.

Politsei peaks tagama, et ülekuulamine toimub võimalikult kiiresti ja iga juhul 24 tunni jooksul, nii et põhimõtteliselt puudub vajadus taotleda kohtult vahi alla võtmiseks määrust (laste õiguste kaitse voliniku kiri (11. juuni 2014)).

Kinnipidamine / ülekuulamine / kriminaalmenetlus seoses alaealiste õpilastega

Vältida tuleks alaealiste õpilaste kinnipidamist ja ülekuulamist kooli territooriumil. Kui see on siiski vajalik, peab politseiametnik minema kooli erarietes ja eraldusmärkideta politseisõidukiga.

Kinnipidamise ja ülekuulamise juures peab viibima kooli direktor, keda on eelnevalt teavitatud (politseimääruse 5/18 paragrahvi 6 lõige 3).

Kui alaealise õpilase suhtes algatatakse kriminaalmenetlus, peab abivolinik (*Astinomikos Dieftintis*) teavitama haridus- ja kultuuriministeeriumi vaid juhul,

kui see on hädavajalik, ja kui ta leiab, et sellise teavitamisega täidetakse Küprose Vabariigi kriminaal- või kinnipidamispoliitika vajadusi, võttes arvesse

– kuriteo laadi ja asjaolu, et teavitamise eesmärk on kaitsta teisi õpilasi / rahvuskaartlasi (*ethnofrouri*);

– probleeme, millega Küprose ühiskond praegu silmitsi seisab, ning

– iga juhtumi konkreetseid asjaolusid.

On keelatud avalikustada kooli nime ja/või aadressi ning fotot või mis tahes muud teavet, mille põhjal on võimalik alaealiste kohtu (*Dikastirio Anilikon*) ette ilmuv nooruk tuvastada, välja arvatud juhul, kui selleks on olemas kohtu luba.

Kinnipidamistingimused

Lisaks õigustele, mis on antud kõigile kinnipeetavatele (seadus 163(I)/2005), on alla 18aastasel kinnipeetaval seoses enda kinnipidamisega järgmised õigused.

Alaealist hoitakse kambris, mis on teiste kinnipeetavate kambritest eraldatud. Samuti tuleks tagada, et alaealine ei kohtu üldkasutatavates ruumides täiskasvanud kinnipeetavatega.

Alaealist, kellelt on võetud vabadus, tuleb hoida spetsiaalselt selles vanuses isikutele kavandatud kinnipidamisruumides, kus on võimalik harrastada alaealise vajadustele vastavat tegevust, ning asjaomased töötajad peavad olema saanud eriväljaõppe. Sellised ruumid peavad olema piisava suurusega, piisavalt valgustatud ja ventileeritud ning sobivalt sisustatud ning nad peavad pakkuma asjakohaseid visuaalseid stiimuleid. Alaealine võib võtta oma kambris mõistliku arvu isiklike esemeid (Euroopa Nõukogu piinamise tõkestamise komitee standardid), välja arvatud juhul, kui need põhjustavad ohutusprobleeme. Peale selle tagatakse koostöös muude teenistustega lastele sobilikud ajaveetmismeetmed (laste õiguste kaitse voliniku kiri (7. november 2014)).

Alaealise vanemal või eestkostjal on õigus viibida alaealise kaitsjaga toimuvate vestluste juures.

Alaealise arstliku läbivaatuse ning alaealisele ravi ja järelravi osutamise juures peab alati viibima alaealise vanem või eestkostja.

Kinnipidamisasutuse eest vastutav isik peab teavitama igat kinnipeetavat ja kinnipeetava sugulast või muud tema valitud isikut ning kui kinnipeetav on alla 18aastane, kinnipeetava vanemat või eestkostjat neile arusaadavas keeles, et neil on õigus kohtuda iga päev kinnipidamisasutuse spetsiaalses ruumis politseiametniku juuresolekul kokku kuni tundi aega.

vii. Millised on haavatavate kahtlustatavate eritagatised?

Lapsi loetakse haavatavateks isikuteks ja seepärast kohaldatakse ka siinkohal punktis vi loetletud eritagatise.

Kinni peetud isikute ja kinnipeetavate õigusi käsitleva seaduse (seadus 163(I)/2005) kohaldamisel on **haavatav isik** kahtlustatav või süüdistatav, kes oma vanuse või vaimse või füüsilise seisundi või puude tõttu ei saa kriminaalmenetlusest aru või ei ole võimeline selles tõhusalt osalema.

Vaimse või füüsilise puudega isiku kinnipidamise korral antakse asjaomasele isikule **teavet** tema seadusest 163(I)/2005 tulenevate õiguste kohta **lihtsas ja arusaadavas keeles**, võttes arvesse isiku erivajadusi.

Sellisel juhul tagatakse isiku teenused, kes suudab edastada asjaomase teabe kinni peetud isikule või teistele seotud isikutele nii, et nad saavad sellest teabest oma puudest hoolimata aru.

Peale selle, kui peetakse kinni isik, kelle puhul on selge, et ta ei ole oma vaimse või füüsilise puude tõttu võimeline kasutama seadusega (seadus 163(I)/2005) ette nähtud **ühenduse võtmise õigust**, on asjaomasele isikule õigus kasutada seda õigust **riigi meditsiini- ja/või sotsiaalteenistuse ametniku abiga ja/või juuresolekul**, kusjuures selline abi tuleb teha asjaomasele isikule kättesaadavaks kohe pärast tema kinnipidamist ja igal juhul niipea, kui see on võimalik.

D. Milliseid seaduses sätestatud tähtaegu kohaldatakse uurimise ajal?

Isik, kes on peetud kinni kahtlustatuna kuriteo toimepanemises, viiakse 24 tunni jooksul pärast kinnipidamist kohtuniku ette, kui tema kinnipidamise aluseks olnud kuriteoga seotud ülekuulamine ei ole lõpule viidud. Kohtuniku ette viimisel taotleb politsei isiku kinnipidamist teatud ajaks, mis ei tohi ületada korraga kaheksat päeva ega kokku kolme kuud.

Kinnipidamismääruse kehtivuse lõppemisel on politseil juhul, kui ülekuulamist ja uurimist ei ole lõpule viidud, võimalus esitada kohtule taotlus pikendada määrust kaheksa päeva võrra ja määruse pikendamise korral võib seda taotlust korrata iga kaheksa päeva tagant, seni kuni vahel all hoidmise aeg kokku ei ületa kolme kuud.

Kahtlustatava kinnipidamist peetakse tavaliselt vajalikuks siis, kui on oht, et kahtlustatav võib vabastamise korral mõjutada tunnistajaid või hävitada tõendeid.

Politsei ülesanne on kohtule piisavalt tõendada, et tingimused kinnipidamismääruse tegemiseks on täidetud.

E. Millised on kohtueelsed ettevalmistused, sealhulgas eelvangistuse alternatiivid ja päritoluriigile üleandmise võimalused (Euroopa järelevalvekorraldus)?

Kriminaalasju lahendav kohus võib anda omal äranägemisel korralduse pidada süüdistatavat tema asja kohtus menetlemise ajal kinni. Vastavalt kriminaalmenetluse seadustiku artiklile 48 (155. peatükk) piirduv lihtmenetluse asja menetleva esimese astme kohtu volitus kaheksa päevaga, iga kord, kui kohtuasi edasi lükatakse. Kõrgeima kohtu ja kriminaalkohtu volitus anda korraldus süüdistatavat kriminaalasja kohtus menetlemise ajal kinni pidada sel moel piiratud ei ole.

Kriminaalmenetluse seadustiku artikli 157 lõikes 1 (155. peatükk) on sätestatud, et kriminaalasju lahendav kohus võib anda loa vabastada kinnipeetav kautsjoni vastu. Kohtul on õigus süüdistatavat vabastada, kehtestades teatavad tingimused ja nõudes süüdistatavalt kautsjonit käsitleva dokumendi allkirjastamist. See õigus tuleneb kriminaalmenetluse seadustiku artiklist 48 ja artikli 157 lõikest 1.

Järelevalvemeetmeid käsitleva kohtuotsuse edastamise tingimused

Küprose Vabariigi pädev asutus võib edastada otsuse, mille ta on teinud järelevalvemeetmete kohta, selle liikmesriigi pädevale tunnustamise eest vastutavale asutusele, kus asub asjaomase isiku seaduslik ja alaline elukoht, kui asjaomane isik nõustub pärast neist meetmetest teavitamist naasma sellesse liikmesriiki.

Küprose Vabariigi pädev otsuse teinud asutus võib asjaomase isiku taotlusel edastada järelevalvemeetmeid käsitleva otsuse mõne teise liikmesriigi pädevale asutusele kui riiki,

kus asub asjaomase isiku seaduslik ja alaline elukoht, tingimusel et selle teise liikmesriigi pädev asutus on sellise üleandmisega nõus.

Küprose Vabariigi pädev tunnustamise eest vastutav asutus nõustub järelevalvemeetmeid käsitleva otsuse edastamisega isiku puhul, kelle seaduslik ja alaline elukoht ei asu Küprose Vabariigis, vaid siis,

kui asjaomane isik on viibinud Küprose territooriumil vähemalt kolm kuud.

Küprose Vabariigi pädev otsuse teinud asutus on kriminaalkohus või kriminaalasju lahendav esimese astme kohus, kelle kohtualluvusse kuulub asjaomane kuritegu või kes andis tegi järelevalvemeetmeid käsitleva otsuse.

Küprose Vabariigi pädev tunnustamise eest vastutav asutus järelevalvemeetmeid käsitlevate otsuste puhul, mille on teinud teine liikmesriik, on

a) esimese astme kohus (*Eparchiako Dikastirio*), kellel on territoriaalne pädevus piirkonnas, kus elab isik, kelle suhtes teine liikmesriik on teinud järelevalvemeetmeid käsitleva otsuse;

b) Nikosia esimese astme kohus (*Eparchiako Dikastirio Lefkosias*), kui asjaomase isiku elukoht ei ole teada või kui asjaomane isik ei ela Küprose Vabariigis.

Viimati uuendatud: 02/03/2022

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Minu õigused kohtumenetluse ajal

A. Kus toimub kohtumenetlus?

Kui kriminaalasi puudutab kuritegu(sid), mis on karistatav(ad) kuni viieaastase vangistusega, toimub kohtumenetlus esimese astme kohtus (*Eparchiako Dikastirio*) (üks kohtunik). Peaprokuröri (*Genikos Eisaggeleas*) kirjalikul nõusolekul võib esimese astme kohus menetleda ka kuritegu, mis on karistatav enam kui viieaastase vangistusega.

Kui kuritegu on karistatav pikema kui viieaastase vangistusega, toimub menetlus kriminaalkohtus (kolm liiget).

B. Kas süüdistust saab muuta? Kui see on nii, siis kas mul on õigus saada selle kohta teavet?

Süüdistust tohib muuta kohtumenetluse alguses või käigus. Kriminaalmenetluse seadustiku artiklites 83, 84 ja 85 (155. peatükk) on sätestatud süüdistuse muutmise kord ja süüdistatava õigused.

Artikkel 83 – 1) Kui kohus otsustab tõendite põhjal ükskõik millises kohtumenetluse etapis, et süüdistusakt või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkt on kas sisult või vormilt puudulik, võib kohus anda korralduse süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti muuta, kohandades seda, asendades selle või lisades sellesse uusi süüdistusi, nii nagu kohus peab vajalikuks, et see kajastaks juhtumi faktilisi asjaolusid.

2) Kui süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti sel moel muudetakse, registreeritakse muutmiskorraldus süüdistusaktis või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti ja neid dokumente kasutatakse seonduvas menetluses nii, nagu need olekski sellisel kujul esitatud.

Artikkel 84 – 1) Kui süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti muudetakse artikli 83 alusel, kutsub kohus süüdistatavat viivitamata üles esitama kohtule oma kaitseargumendid ja teatama, kas ta on valmis selleks, et tema üle mõistetakse kohut süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti põhjal selle muudetud kujul.

2) Kui süüdistatav teatab, et ta ei ole selleks valmis, vaatab kohus läbi esitatud põhjused ning kui ta leiab, et menetluse kohene jätkamine tõenäoliselt ei avalda kahjulikku mõju süüdistatava kaitsele ega prokuröripoolsele asja menetlemisele, võib ta jätkata kohtumenetlusega nii, nagu muudetud süüdistusakt või kriminaalkohtule esitatud muudetud süüdistuspunkt oleks algselt esitatud.

3) Kui muudetud süüdistusakt või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkt on selline, et kohtumenetluse kohene jätkamine võib kohtu arvates avaldada süüdistatavale või prokuröri kahjulikku mõju, võib kohus anda korralduse korraldada uus kohtumenetlus või lükata kohtumenetlus edasi nii kauaks, kui ta peab vajalikuks.

4) Kui kohus muudab süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti pärast seda, kui kohtumenetlus on alanud, võib kasutada ütlusi, mis on kohtumenetluse käigus juba antud, ilma et oleks vaja uut ärakuulamist, kuid pooltel on lubatud kutsuda uuesti kohtusse tunnistajaid, kes on oma tunnistuse juba andnud, ja küsitleda või riskküsitleda neid seoses asjaomase muutmisega.

Artikkel 85 – 1) Kui süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti on võimalik tõendada vaid osaliselt ja selles osas tuvastatu kujutab endast kuritegu, võidakse süüdistatav ilma süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti muutmata mõista süüdi kuriteos, mille ta on toime pannud ja mida on õnnestunud tõendada.

2) Kui isikut süüdistatakse kuriteos, võidakse ta süüdi mõista asjaomase kuriteo toimepaneku katse eest, ilma et süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti oleks vaja muuta.

3) Kui on tuvastatud, et isik on toime pannud mis tahes teo eesmärgiga sooritada kuritegu, milles teda süüdistatakse, ja kui selle teo tahtlik toimepanek kujutab endast kuritegu, võib asjaomase isiku, kellele ei ole esitatud selle kuriteoga seoses süüdistust, selles kuriteos süüdi mõista, ilma et süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti oleks vaja muuta.

4) Kui kohus leiab kohtumenetluse lõpus, et tunnistuste põhjal on selgunud, et süüdistatav on toime pannud kuriteo(d), mida ei ole süüdistusaktis või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunktis nimetatud ja milles süüdistatavat ei saa süüdi mõista ilma seda muutmata, ning et selles kuriteos (neis kuritegudes) süüdi mõistmise korral ei määrataks süüdistatavale rangemat karistust kui karistus, mis määratakse süüdimõistmisel süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti põhjal, ning seega ei avaldata kahjulikku mõju süüdistatava kaitsele, võib kohus anda korralduse lisada süüdistusakti või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunkti asjaomas(t)e kuriteoga (kuritegudega) seotud süüdistuse(d) ning teha otsuse nii, nagu selline (sellised) süüdistus(ed) oleks(id) osa algsest süüdistusaktist või kriminaalkohtule esitatud süüdistuspunktist.

C. Millised õigused on mul kohtuistungil ajal?

i. Kas ma pean kohtus kohal olema? Millistel tingimustel võin ma jätta kohtusse ilmumata?

Süüdistatava õigus viibida kohtulikult arutelul on tagatud põhiseaduse artiklite 12 ja 30 ning Euroopa inimõiguste konventsiooni artikli 6 alusel. Peale selle on süüdistataval kohustus viibida kohtulikult arutelul, välja arvatud juhul, kui tema puudumine kuulub kriminaalmenetluse seadustiku artikli 45 lõikes 1 või artikli 63 lõikes 3 (155. peatükk) sätestatud erandi alla.

Artikli 45 lõige 1

Kohtunik või – kui tegemist on sellist liiki kuritegudega, mille kohta esimese astme kohtu (*Eparchiako Dikastirio*) esimees võib teha üldmääruse – määratud kohtusekretär (*Protokollitis*) võib kohtukutses erikorraldusega vabastada süüdistatava kohustusest ilmuda isiklikult kohtusse ning

a) lubada süüdistataval olla kohtus esindatud ja vastata süüdistusele kaitsja kaudu;

kui süüdistatavat süüdistatakse pelgalt ettevõtte juhi või sekretärina ja teda isiklikult ei süüdistata üheski kuriteos, ei pea ta ilmuma isiklikult kohtusse, et vastata süüdistusele, ega ka üheski muus etapis, välja arvatud ärakuulamise etapp, kuid tal on õigus lasta end esindada kaitsjal;

b) lubada süüdistataval, kui ta soovib end süüdi tunnistada, saata kohtule vastus, mille on nõuetekohaselt kinnitanud kohtusekretär või *lochias*, politseiametnik või politsei vanemametnik (kooskõlas politseiseadusega) või kinnitav ametnik (kinnitavate ametnike seaduse alusel) või advokaat (advokatuurseaduse alusel), kes on kasutanud selleks oma isiklikku templi, millel on selgelt näha kinnitaja täielik nimi ja aadress, või omavalitsuse juht (*koinotarchis*), koos kohtukutses, mille peale vastus saadetakse, ning seda vastust käsitatakse menetluse läbiviimisel süü omaksvõtmisena.

Artikkel 63 – 1) Süüdistataval on õigus viibida kohtus kogu kohtuliku arutelu vältel, tingimusel et ta käitub korralikult.

2) Kui süüdistatav ei käitu korralikult, võib kohus anda oma äranägemisel korralduse isik kohtusaalist eemaldada ja jätta ta vahi alla ning jätkata arutelu ilma isiku kohalviibimiseta, tehes enda hinnangul piisavad korraldused

süüdistatava teavitamiseks kõigest, mis kohtuliku arutelu ajal juhtub, et süüdistatav saaks valmistada ette oma kaitse.

3) Kohus võib, kui ta peab seda asjakohaseks, lubada, et süüdistatav võib viibida väljaspool kohtusaali ja ei osale kohtulikult arutelul üldse või teeb seda osaliselt, tingimustel, mida kohus peab asjakohaseks.

Küprose kohtupraktika põhjal võib kohtulik arutelu toimuda ilma süüdistatava kohalviibimiseta, kui see on õigusemõistmise huvides.

ii. Kas mul on õigus suulisele ja kirjalikule tõlkele?

Õigus suulisele tõlkele on tagatud nii põhiseaduse alusel kui ka kooskõlas 2014. aasta seadusega, mis käsitleb õigust suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluse ajal (18(I)/2014). Peale selle on õigus suulisele tõlkele tagatud kriminaalmenetluse seadustiku artikli 65 alusel (155. peatükk).

Põhiseaduse artikli 12 lõike 5 punktides a ja e on sätestatud, et

igal kuriteos süüdistataval isikul on vähemalt järgmised õigused:

a) õigus saada talle arusaadavas keeles viivitamata üksikasjalikku teavet süüdistuse laadi ja põhjuste kohta;

e) õigus saada tasuta abi tõlgilt, kui ta ei mõista või ei räägi kohtus kasutatavat keelt.

Põhiseaduse artikli 30 lõikes 3 on sätestatud, et igal süüdistataval on õigus tasuta tõlgile, kui ta ei mõista või ei räägi kohtus kasutatavat keelt.

2014. aasta seadusega, mis käsitleb õigust suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluse ajal (18(I)/2014), on ette nähtud õigus suulisele tõlkele.

Õigus suulisele tõlkele

Artikkel 4 – 1) Pädev asutus korraldab kahtlustatavale või süüdistatavale, kes ei räägi ja/või ei mõista keelt, milles kriminaalmenetlus toimub, uurimis- ja/või kohtuasutuses toimetatava kriminaalmenetluse ajaks, sealhulgas politseis toimuva ülekuulamise, kõigi kohtuistungite ja vajalike vahepealsete ärakuulamise jaoks viivitamata suulise tõlke teenused.

2) Euroopa vahistamismääruse täitmise eest vastutav õigusasutus korraldab kooskõlas Euroopa vahistamismäärust ja tagaotsitavate Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise üleandmise korda käsitleva seaduse artikliga 11 viivitamata suulise tõlke teenuste osutamise igale tagaotsitavale, kes ei räägi ja/või ei mõista keelt, milles asjaomast menetlust toimetatakse.

3) Kui see on vajalik õiglase kohtumenetluse tagamiseks, korraldab pädev asutus suulise tõlke teenused, et tagada kahtlustatava, süüdistatava ja/või tagaotsitava suhtlemine oma kaitsjaga, kui selline suhtlus on otseselt seotud kriminaalmenetluse käigus toimuva ülekuulamise ja/või ärakuulamisega ja/või Euroopa vahistamismääruse täimisega ja/või apellatsioonkaebuse ja/või muude menetluslike nõuete, sealhulgas kaitsjoni määramise taotluse esitamisega.

4) Selle artikli kohaselt

a) tagatakse suuline tõlge kahtlustatava, süüdistatava või tagaotsitava emakeeles või mis tahes muus keeles, mida asjaomane isik räägib ja/või mõistab, ning

b) suuline tõlge hõlmab vajaduse korral täiendavat abi, nagu viipekeele kasutamine, et täita kuulmis- ja/või kõnehäirega kahtlustatavate, süüdistatavate või tagaotsitavate vajadusi.

5) Pädev asutus kontrollib, kasutades mis tahes vahendit, mida ta peab asjakohaseks, kas kahtlustatav, süüdistatav või tagaotsitav räägib ja mõistab kriminaalmenetluses või Euroopa vahistamismääruse täitmise menetluses kasutatavat keelt ning kas asjaomane isik vajab tõlgi abi.

6) Käesoleva artikliga ette nähtud suulise tõlke teenused peavad olema piisava kvaliteediga, et tagada õiglane kohtumenetlus, eelkõige kandes hoolt selle eest, et kahtlustatav, süüdistatav või tagaotsitav saab aru tema vastu algatatud kohtuasjast, et ta saaks kasutada oma õigust kaitsele. Sellega seoses peab pädev asutus pöörama erilist tähelepanu tõlgi abil toimuva suhtluse eripäradele.

7) Vajaduse korral võib pädev asutus korraldada suulise tõlke teenuste osutamise kommunikatsioonitehnoloogia abil, näiteks videokonverentsi, telefoni ja/või interneti teel, välja arvatud juhul, kui õiglase kohtumenetluse tagamiseks on vajalik tõlgi füüsiline kohalolek.

8) Lõike 5 paremaks rakendamiseks võib määrusega näha ette korra või mehhanismi, mille abil kontrollitakse, kas kahtlustatav, süüdistatav või tagaotsitav räägib ja mõistab kriminaalmenetluses või Euroopa vahistamismääruse täitmise menetluses kasutatavat keelt.

Õigus kirjalikule tõlkele

Artikkel 5 – 1) Kandmaks hoolt selle eest, et kahtlustatav või süüdistatav saab kasutada oma õigust kaitsele, ning selleks, et tagada õiglane kohtumenetlus, annab pädev asutus kahtlustatavale või süüdistatavale, kes ei mõista asjaomases kriminaalmenetluses kasutatavat keelt, mõistliku aja jooksul kõigi oluliste dokumentide kirjaliku tõlke.

2) Käesoleva seaduse kohaldamisel loetakse oluliste dokumentide hulka

a) kõikidel juhtudel vahistamis- ja/või kinnipidamismäärus, süüdistusakt ning menetlusega seotud kohtu otsused ja määrused ning

b) muud dokumendid, mille pädev asutus tunnistab oluliseks kas *ex officio* või kahtlustatava või süüdistatava või nende kaitsja põhjendatud taotlusel.

3) Pädevad asutused ei pea esitama oluliste dokumentide selliste väljavõtete tõlkeid, mis ei aita süüdistataval või kahtlustataval mõista tema vastu algatatud kohtuasja.

4) Selleks et tagada õiglane kohtumenetlus, annab pädev asutus Euroopa vahistamismääruse täitmise menetluses tagaotsitavale, kes ei mõista keelt, milles vahistamismäärus on koostatud, või keelt, millesse vahistamismääruse teinud liikmesriik on vahistamismääruse tõlkinud, mõistliku aja jooksul selle dokumendi kirjaliku tõlke.

5) Olenemata lõigetest 1, 2 ja 4 võib pädev asutus esitada kirjaliku tõlke asemel oluliste dokumentide suulise tõlke ja/või suulise kokkuvõtte, tingimusel et selline suuline tõlge ja/või kokkuvõtte ei kahjusta menetluse õiglust.

6) Kahtlustataval, süüdistataval või tagaotsitaval on õigus loobuda õigusest saada käesoleva artikliga ette nähtud kirjalik ja/või suuline tõlge ja/või suuline kokkuvõtte, kui pädevale asutusele esitatakse piisavad tõendid selle kohta, et

a) asjaomane isik on eelnevalt konsulteerinud kaitsjaga ja/või on muul moel täiesti teadlik sellise loobumise tagajärgedest ning

b) loobumine on õiguslikult kehtiv ja vabatahtlik.

7) Käesoleva artikliga ette nähtud kirjalik ja/või suuline tõlge ja/või suuline kokkuvõtte esitatakse kahtlustatava, süüdistatava või tagaotsitava emakeeles või mis tahes muus keeles, mida asjaomane isik räägib ja/või mõistab.

8) Käesoleva artikliga ette nähtud kirjalik ja/või suuline tõlge ja/või suuline kokkuvõtte peavad olema piisava kvaliteediga, et tagada õiglane kohtumenetlus, eelkõige kandes hoolt selle eest, et kahtlustatav, süüdistatav või tagaotsitav on kursis tema vastu algatatud kohtuasjaga ja on võimeline kasutama oma õigust kaitsele.

Kriminaalmenetluse seadustiku **artikli 65** lõikes 1 (155. peatükk) on sätestatud, et

kui avalikul kohtuistungil antakse ütlusi keeles, millest süüdistatav ei saa aru, ja süüdistatav on kohal, tõlgib tõlk need ütlused süüdistatava jaoks keelde, millest süüdistatav aru saab.

Kui on olemas kaitsja, võib tõlkimise kaitsja nõusolekul ära jätta.

2) Kui esitatakse dokumente kui ametlikke tõendeid, on kohtu otsustada, kui suures ulatuses on nende dokumentide sisu tõlkimine vajalik.

iii. Kas mul on õigus kaitsjale?

Põhiseaduse artiklis 12 on sätestatud, et

igal kuriteos süüdistataval isikul on vähemalt järgmised õigused:

c) kaitsta end ise või kasutada enda valitud kaitsjat või kui isik ei saa endale kaitsjat lubada, saada tasuta õigusabi, kui see on õigusemõistmise eesmärgil vajalik.

Lisaks on põhiseaduse artikli 30 lõikes 3 sätestatud, et

igaühel on õigus

d) valida endale kaitsja ja saada tasuta õigusabi, kui see on õigusemõistmise eesmärgil vajalik ja seadusega kooskõlas.

Peale selle on tasuta õigusabi seadusega (seadus 165(I)/2002) ette nähtud, et kui seaduses sätestatud tingimused on täidetud, on süüdistataval õigus kasutada istungi ajal enda valitud kaitsjat ja saada tasuta õigusabi.

iv. Millistest muudest menetlusõigustest peaksin ma teadlik olema? (nt kahtlustatavate ilmumine kohtusse)

Süüdistatava ilmumine kohtusse

Kui süüdistatav jätab lihtmenetluses kindlaksmääratud ajal kohtusse ilmumata ja kui esitatakse tõendid selle kohta, et kohtukutse on asjaomasele isikule kätte toimetatud, võib kohus jätkata kohtuasja arutamist ja teha otsuse ilma süüdistatava kohalolekuta, või kui kohus peab seda asjakohaseks, lükata asja arutamise edasi ja teha määruse süüdistatava vahistamiseks.

Kohtunik või – kui tegemist on sellist liiki kuritegudega, mille kohta esimese astme kohtu (*Eparchiako Dikastirio*) esimees võib teha üldmääruse – määratud kohtusekretär (*Protokollitis*) võib kohtukutses erikorraldusega vabastada süüdistatava kohustusest ilmuda isiklikult kohtusse ning

lubada süüdistataval olla kohtus esindatud ja vastata süüdistusele kaitsja kaudu;

lubada süüdistataval, kui ta soovib end süüdi tunnistada, saata kohtule vastus, mille on nõuetekohaselt kinnitanud kohtusekretär või *lochias*, politseiametnik või politsei vanemametnik (koosõlas politseiseadusega) või kinnitav ametnik (kinnitavate ametnike seaduse alusel) või advokaat (advokatuuriseaduse alusel), kes on kasutanud selleks oma isiklikku templit, millel on selgelt näha kinnitaja täielik nimi ja aadress, või omavalitsuse juht (*koinotarchis*), koos kohtukutsega, mille peale vastus saadetakse, ning seda vastust käsitatakse menetluse läbiviimisel süü omaksvõtmisena.

Kui süüdistatavat süüdistatakse pelgalt ettevõtte juhi või sekretärina ja teda isiklikult ei süüdistata üheski kuriteos, ei pea ta ilmuma isiklikult kohtusse, et vastata süüdistusele, ega ka üheski muus etapis, välja arvatud ärakuulamise etapp, kuid tal on õigus lasta end esindada kaitsjal.

Süüdistusele vastamine

Kui süüdistataval palutakse vastata süüdistusele, võib ta oma süüd tunnistada või mitte tunnistada või esitada konkreetsed kaitsväited ning kohus registreerib tema vastuse.

Selliste kaitsväidete hulka kuuluvad muu hulgas järgmised väited:

kohtul, kuhu süüdistatavat süüdistusele vastamiseks kutsutakse, puudub pädevus, ning süüdistatav või kuritegu, milles süüdistatavat süüdistatakse, kuulub mõne teise kohtu pädevusse. Kui selle väitega nõustatakse, annab kohus asja edasi sellisele Kuproose Vabariigi kohtule, kellele pädevusseoses asjaomase kuriteo või selle toimepanijaga kuulub;

süüdistatav on samade faktiliste asjaolude põhjal või seoses sama kuriteoga varem süüdi või õigeks mõistetud;

süüdistatavale on antud selle kuriteo puhul armu.

Kui kohus otsustab, et süüdistatava esitatud faktilised asjaolud ei tõenda esitatud väidet või et esitatud väide on väär, peab süüdistatav vastama süüdistusele.

Kui süüdistatav tunnistab end süüdi ja kohtul on piisavalt tõendeid selle kohta, et süüdistatav on oma vastuse olemusest aru saanud, võib kohus jätkata nii, nagu süüdistatav oleks süüdi mõistetud kohtu otsusega.

Kui süüdistatav ei tunnista oma süüd, suundub kohus asja arutamise juurde. Kui süüdistatav keeldub vastamast või ei vasta viivitamata või ei ole võimeline vastama oma füüsilise puude tõttu, jätkab kohus nii, nagu süüdistatav ei oleks enda süüd tunnistanud.

D. Võimalikud karistused

Esimese astme kohus menetleb lihtmenetluses kuritegusid, mis on seaduse alusel karistatavad kuni viieaastase vangistusega või kuni 85 000 eurose rahatrahviga või mõlemaga.

Kriminaalkohus (*Kakourgiodikeio*) menetleb kuritegusid, mille eest karistatakse pikema kui viieaastase vangistusega.

Viimati uuendatud: 02/03/2022

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Minu õigused pärast kohtumenetlust

A. Kas mul on õigus otsus edasi kaevata?

Isik, kelle kriminaalkohus või esimese astme kohus on süüdi mõistnud ja kellele on mõistetud vanglakaristus või rahaline karistus, võib süüdimõistva kohtuotsuse või karistuse edasi kaevata kõrgeimasse kohtusse.

B. Milliseid muid õiguskaitsevahendeid ma võin kasutada?

Kohtuotsuse vaidlustamiseks muid võimalusi pole.

C. Millised on karistuse määramise tagajärjed?

I. Karistusregister

Politsei kannab kohtu määratud karistuse toimikusse, mida nimetatakse „varasemate süüdimõistmistest registriks“. Karistuste kustutamine toimub süüdimõistsete karistuste kustutamise seaduse (seadus 70/1981) alusel. Eluaegne või üle kaheaastane vangistus ei kustuta.

ii. Karistuse täideviimine, kinnipeetavate üleviimine, kriminaalhooldus ja alternatiivsed karistused

Vanglakaristust tuleb hakata kandma alates asjakohase otsuse ettelugemise päevast, kuid kui kohus ei otsusta teisiti, võib sellest maha arvata aja, mil isik viibis nimetatud seaduse alusel eelvangistuses.

Kohus teeb määruse kuni kolmeaastase vangistuse täitmisele pööramise peatamise kohta, kui see on kõiki asjaga seotud asjaolusid ja süüdistatava isikliku olukorda arvestades põhjendatud.

Kohus, kes teeb määruse vangistuse täitmisele pööramise peatamise kohta, võib määrata süüdimõistetu kriminaalhooldusametniku järelevalve alla ajaks, mis ei ületa määruse kohaldamisaega (kolm aastat).

Viimati uuendatud: 02/03/2022

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.